MANIFESTĂRILE ŞTIINŢIFICE ALE INSTITUTULUI „BUCOVINA” AL ACADEMIEI ROMÂNE DIN 2016

Die wissenschaftlichen Veranstaltungen des „Bukowina”-Instituts der Rumänischen Akademie 2016

(*Zusammenfassung*)[*]

Die 2009 institutionalisierten Kolloquien des „Bukowina”-Instituts, die sich über die zwei grossen wissenschaftlichen Forschungsprogramme erstrecken – „Die Bukowina. Buch, Kultur, Zivilisation” und „Die Bukowina. Identität, Traditionen, Werten” – und als wichtigste Unterstützungmittel und Ausdrucksformen des inneren wissenschaftlichen Lebens des Instituts betrachtet werden – so der Veranlasser derselben, Vasile I. Schipor, wissenschaftlicher Forscher und Sekretär des Instituts und Redaktionssekretär der Zeitschrift „Analele Bucovinei” – haben einige vorrängige Ziele: – die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten (der Kulturerbe) der Bukowina; – die Entdeckung einiger neuen Verständnis- und Deutungsperspektiven mit Bezug auf den Bukowiner kulturellen Raum und auf das hiesige kulturelle Phenomän; – die Anregung der Konkurrenzfähigkeit/konkurrenzfähigen Zusammenarbeit zwischen den Forschern, um den Anforderungen der fundamentalen nationalen und europäischen Grenzforschung gewachsen zu werden; – die Anregung, Bildung und Befestigung eines neuen und modernen Bewusstseins bezüglich des Wertes des eigenen Patrimoniums als Bestandteil des europäischen; – das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina. Der weiterliegende Beitrag bezieht sich auf die wissenschaftlichen Kolloquien, die vom „Bukowina”- Institut 2016 veranstaltet wurden, und gleichzeitig auf die internationale, jährlich organisierte wissenschaftliche Tagung, wobei kritische Bemerkungen und Vorschläge für die zukünftige Tätigkeit gemacht werden.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: die historische Bukowina, internes Seminar, wissenschaftliches Kolloquium, die Förderung der Kultur- und Zivilisationswerten der Bukowina, neue Verständnis- und Deutungsperspektiven des Bukowiner Kulturraumes, konkurrenzfähige

[*] Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXIV**, 1 (48), p. – , Rădăuţi – Bucureşti, 2017

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

Zusammenarbeit, das Auftauchen von kulturellen, energetischen, integrativen Modellen auf dem ehemaligen Gebiet der historischen Bukowina, Institutionen der Moderne.

Cea dintâi manifestare ştiinţifică a Institutului „Bucovina" din anul 2016, organizată la Rădăuţi, în 1 aprilie 2016, este Colocviul ştiinţific „Bucovina. Carte, cultură, civilizaţie".

Propunându-şi ca temă principală o problemă de actualitate, *Mecanismul de etică profesională şi de integritate*, colocviul cuprinde patru părţi distincte. Prima parte reuneşte cinci referate-impuls: – Rodica Iaţencu, *Consideraţii privind etica cercetării ştiinţifice*; – Elena Pascaniuc, *Virtuţi, valori morale şi etichetă în basmul popular din Bucovina cules de I. G. Sbiera şi S. Fl. Marian*; – Vasile I. Schipor, *Medicul dr. Epifanie E. Cozărescu (1914–2010), un model de „aristocrat", şi manuscrisul albumului său consacrat Bucovinei*; – Ovidiu Bâtă, *Consideraţii asupra dezvoltării pisciculturii în Bucovina*; – Marian Olaru, *Starea de spirit a bucovinenilor reflectată în documente de arhivă (1919–1940)*. Prezentarea materialelor ce fructifică cercetarea ştiinţifică din trimestrul I al anului 2016 este urmată de o dezbatere. În cadrul dezbaterii, sunt aduse în discuţie probleme ce privesc, mai cu seamă, documentele de arhivă (investigare, cercetare sistematică, editare, tipărire, promovare în viaţa ştiinţifică naţională şi internaţională).

În partea a doua a manifestării, are loc o dezbatere tematică pe marginea referatului-impuls *Consideraţii privind etica cercetării ştiinţifice*, susţinut de Rodica Iaţencu, şi a unei bibliografii tematice minimale, consultate de fiecare cercetător. Moderată de dr. Vasile I. Schipor, secretarul ştiinţific al Institutului „Bucovina" al Academiei Române, dezbaterea face frecvent referire la aspecte diverse ale cercetării ştiinţifice din instituţie, privite în contextul vieţii cultural-ştiinţifice din provincie, relevând nevoia unui mecanism de etică profesională şi de integritate funcţional, asumat de către fiecare cercetător în mod organic şi funcţionând benefic, proactiv, într-un cod al bunelor practici, necesar, indispensabil şi integrat armonios în strategia de modernizare structurală a Institutului.

Partea a treia a manifestării cuprinde, ca de fiecare dată, un semnal editorial. Sunt prezentate, mai întâi, semnale editoriale pentru şase cărţi: – Ilie Rad, *Aron Pumnul (1818–1866)*, ediţia a II-a, revizuită şi adăugită, Cluj-Napoca, Editura Şcoala Ardeleană, 2016, 412 p. (Elena Pascaniuc); – Ortfried Kotzian, Luzian Geier, Ioana Scridon, *Wer sind die Russlanddeutschen? Leben, Schicksal und Kultur einer deutschen Volksgruppe im Osten Europas und in Mittelasien* [Cine sunt germanii din Rusia? Viaţa, destinul şi cultura unui grup etnic german din estul Europei şi din Asia Centrală], Augsburg, 2015, 148 p. (Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu); – Corina Adomniţei, *File din cronica unei familii bucovinene*, Suceava, f. ed., 2015, 342 p.; –

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

Corina Adomniţei, *In memoriam. Profesorul Ilie Rotar, fiu al Păltinoasei (1899–1981)*, Suceava, f. ed., 2016, 52 p. (Vasile I. Schipor); – Apostol Stan, *România Mare. Idee, înfăptuire, viitor*, Bucureşti, Editura Seculum vizual, 2015, 428 p.; – Alexandru Radu, *Civilizaţia română modernă neîmplinită*, Bucureşti, Editura Adeneum, 2015, 211 p. (Marian Olaru). Vasile I. Schipor prezintă, tot aici, sumarul unui număr nou al periodicului „Bucovina literară”, serie nouă, Suceava, anul XXVII, nr. 1–2 (299–300), ianuarie–februarie 2016, 96 p.

În acelaşi cadru, Raluca-Irina Muscă prezintă lista cărţilor noi, intrate în biblioteca Institutului „Bucovina” în trimestrul I al anului 2016.

Programul Colocviului ştiinţific „Bucovina. Carte, cultură, civilizaţie” cuprinde, în cea de a patra sa parte, o proiecţie cu subiect Bucovina: Camelia Dunăreanu (producător), *Memoria deportării etnicilor germani din România în U.R.S.S.*, film documentar realizat în cadrul proiectului *Memoria muncii forţate a etnicilor germani din România deportaţi în U.R.S.S.* (2011). Selecţia, pregătirea şi prezentarea materialelor documentare sunt realizate de Vasile I. Schipor, în colaborare cu Raluca-Irina Muscă.

Iniţiatori şi responsabili de proiect sunt Marian Olaru şi Vasile I. Schipor.

Cea de a doua manifestare ştiinţifică proprie a Institutului „Bucovina” din acest an este Colocviul ştiinţific „Bucovina. Carte, cultură, civilizaţie”. Desfăşurat la Rădăuţi, la sediul instituţiei de pe Calea Bucovinei, Nr. 9, în 27 septembrie, acesta are o structură asemănătoare.

În prima parte, sunt prezentate şase referate-impuls: – cercet. şt. III dr. Vasile I. Schipor, *Biblioteca Institutului „Bucovina” al Academiei Române la împlinirea a 20 de ani de la fondare*; – cercet. şt. III dr. Rodica Iaţencu, bibliotecar Raluca-Irina Muscă, *Cărţi de patrimoniu în Biblioteca Institutului „Bucovina”*; – cercet. şt. III dr. Ovidiu Bâtă, *Bucovineni colaboratori la revista „Familia”, Oradea-Mare. Dionisie Olinescu*; – cercet. şt. Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu, *Periodice de limbă germană din Biblioteca profesorilor a fostului Gimnaziu Superior de Stat din Rădăuţi. Prezentare generală*; – cercet. şt. Elena Pascaniuc, *Poezie şi practici magice în Colecţia de folclor medical „Vasile S. Cârdei”*; – cercet. şt. III dr. Marian Olaru, *Aspecte ale istoriei Bucovinei reflectate în Fondul 706 al Arhivelor Naţionale ale Republicii Moldova; Teme, teze şi idei la Congresul Naţional al Istoricilor Români*, Cluj-Napoca, 25–28 august 2016.

Partea a doua a reuniunii ştiinţifice cuprinde o dezbatere tematică: *Biblioteca Institutului „Bucovina” la 20 de ani de la înfiinţare. Contribuţii, probleme, soluţii, noi oportunităţi de modernizare structurală.* Moderator al dezbaterii este dr. Vasile I. Schipor, secretarul ştiinţific al Institutului „Bucovina”. Între problemele aduse în discuţie: ce aspecte noi ale istoriei Bucovinei relevă documentele aflate în Fondul 706

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

de la Arhivele Naţionale ale Republicii Moldova, prelucrarea şi pregătirea pentru tipar a documentelor fotocopiate, tradiţie şi noutate în presa medicală din Bucovina zilelor noastre (Suceava, Rădăuţi), organizarea continuă a fondurilor documentare din patrimoniul bibliotecii provenite din donaţie (probleme, soluţii), modalităţi de sporire a prestigiului seminarului intern ca formă principală de manifestare a vieţii ştiinţifice din Institutul „Bucovina", contribuţii la pregătirea aniversării a 25 de ani de la înfiinţarea instituţiei (6 septembrie 1992) şi la definirea misiunii sale academice pentru următoarea etapă din viaţa sa.

Partea a treia, potrivit uzanţelor de la Rădăuţi, cuprinde un semnal editorial, în cadrul căruia sunt prezentate noi apariţii editoriale privitoare la Bucovina: cinci cărţi şi un periodic: – Vasile Diacon, *Codrul secular Slătioara, perlă pe Suha bucovineană*, Iaşi, Editura Pim, 2015, 338 p.; – *Historiczne i kulturowe aspectz relacji polsko-rumuńskich. Aspecte istorice şi culturale ale relaţiilor polono-române*, Suceava, Związek Polaków w Rumunii. Uniunea Polonezilor din România, 2016, 434 p.; – *Un Mecena al Bucovinei. Dumitru Cucu la 80 de ani*, volum editat de prof. univ. dr. Mihai Iacobescu, ec. dr. Vasile Rusu, pr. dr. Gheorghe Brădăţanu, dr. Alis Niculică, Suceava, Editura Muşatinii, 2016, 220 p. (Vasile I. Schipor); – Constantin Ungureanu, *Şcolile secundare din Bucovina (1808-1918)*, Chişinău, f. ed., 2016, 304 p. (Rodica Iaţencu); – Traian Cantemir, *Istroromânii. Aspecte lingvistice, istorice, culturale şi de civilizaţie*, Iaşi, Editura Sedcom Libris, 2016, 348 p. (Elena Pascaniuc); – „Glasul Bucovinei". Revistă trimestrială de istorie şi cultură, Cernăuţi–Bucureşti, anul XXIII, nr. 1 (89), 2016, 108 p. (Rodica Iaţencu).

Partea a patra a manifestării din trimestrul al III-lea aduce o noutate în viaţa ştiinţifică a Institutului „Bucovina": lectura publică. Cercetătorii care au agreat această modalitate de înviorare a discursului din viaţa ştiinţifică a instituţiei, prin evocarea unor personalităţi ale culturii naţionale şi universale, dar şi prin atragerea atenţiei asupra unor probleme ce privesc istoria, în general, precum şi istoria Bucovinei, în particular, citesc fragmente din diverse opere: – Elena Siupiur, *Eu, Maria, ultima*, roman, Bucureşti, Editura Anima, 2016, 380 p. (Vasile I. Schipor); – Jorge Luis Borges, *Cărţile şi noaptea*, ediţie îngrijită, prefaţă şi traducere de Valeriu Pop, Iaşi, Editura Junimea, 1988; – Mircea Eliade, *Memorii (1907–1960)*, ediţie şi cuvânt-înainte de Mircea Handoca, Bucureşti, Editura Humanitas, 1991 (Rodica Iaţencu); – Umberto Eco, *Numele trandafirului*, traducere şi postfaţă de Florin Chiriţescu, Chişinău, Editura Hyperion, 1992 (Raluca-Irina Muscă); – Alexander von Schönburg, *Înalta societate*, Bucureşti, Editura „Baroque Books & Arts", Colecţia „Noblesse", 2015 (Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu); – Hermann Hesse, *Cele mai frumoase povestiri*, I, traducere din limba germană de Mariana Bărbulescu, Bucureşti, Editura Rao, 2012 (Elena Pascaniuc); – Constantin Pădure, *Silvanii. Memorialul unui bucovinean*, ediţia a II-a

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

revizuită şi completată, Bucureşti, Editura ALL, 2011, 448 p. + 8 planşe cu reproduceri după fotografii (Vasile I. Schipor).

La fel ca toate manifestările anului, Colocviul ştiinţific „Bucovina. Carte, cultură, civilizaţie” din 27 septembrie este o manifestare aniversară consacrată împlinirii a 150 de ani de la înfiinţarea Academiei Române, sub deviza *Academia Română – 150 de ani în serviciul naţiunii*.

Iniţiator de proiect – Vasile I. Schipor, care este şi responsabil, alături de Raluca-Irina Muscă, bibliotecara Institutului, iar instituţia parteneră, potrivit unei mai vechi tradiţii, Universitatea Liberă „Ion I. Nistor” a Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina, ale cărei cursuri se defăşoară, la Rădăuţi şi în zonă, în perioada 26–30 septembrie 2016.

Cea de a treia manifestare ştiinţifică din calendarul anului 2016, programată iniţial pentru 24–25 iunie la Chişinău, este Colocviul internaţional „Bucovina. Identitate, tradiţii, valori”. Dedicat aniversării a 150 de ani de la înfiinţarea Academiei Române şi a 100 de ani de la naşterea academicianului bucovinean Vladimir Trebici, colocviul are loc la Cernăuţi, în 22 octombrie, fiind organizat în colaborare cu Centrul Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”. Reuniunea are ca temă principală *Perspective istoriografice româneşti. Contribuţia Institutului „Bucovina” al Academiei Române la studierea istoriei Bucovinei.*

La începutul manifestării, rostesc un „cuvânt de deschidere” Vasile Tărâţeanu, membru de onoare al Academiei Române, preşedintele Centrului Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”, şi CS III dr. Marian Olaru, directorul interimar al Institutului „Bucovina”.

Partea de rezistenţă a colocviului de la Cernăuţi o constituie susţinerea celor 11 comunicări înscrise în program, orele 10,00–14,00: Vasile I. Schipor, CS III dr., Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Institutul „Bucovina” al Academiei Române în ajunul aniversării a 25 de ani de activitate. Cercetarea ştiinţifică şi diseminarea rezultatelor acesteia*; Rodica Iaţencu, CS III dr., Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii”*; Marian Olaru, CS III dr., Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Perspective istoriografice asupra trecutului unei provincii reflectate în periodicul „Analele Bucovinei”*; Alexandrina Cernov, membru de onoare al Academiei Române (Cernăuţi), *Oraşul Cernăuţi şi cultura lui în viziunea academicianului Vladimir Trebici*; Mihaela-Ştefăniţa Ungureanu, CS, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Anul 1914 în presa de limba germană din Bucovina*; Dragoş Olaru, arhivist (Cernăuţi), *Isidor Bodea şi Sextil Puşcariu – promotorii Unirii Bucovinei cu Patria Mamă*; Arcadie Moisei, profesor (Cernăuţi), *Sfatul Ţării şi soarta judeţului Hotin*; Elena Pascaniuc, CS, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Constantin Milici. Din viaţa Războiului Mondial. 1914–1918 (Însemnări. Amintiri)*; Dumitru

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

Covalciuc, scriitor și folclorist (Cernăuți), *Constituanta și rolul Consiliului Național*; Ovidiu Bâtă, CS III dr., Institutul „Bucovina" (Rădăuți), *Politici de modernizare a Bucovinei în timpul stăpânirii habsburgice. Legislația silvică.* Comunicarea prof. dr. Ilie Luceac (Cernăuți), *Eudoxiu (Doxuță) și aportul său la studierea istoriei românilor. Psaltirea Hurmuzaki (Considerații asupra unui manuscris controversat),* este prezentată în rezumat de către dr. Alexandrina Cernov.

Susținerea comunicărilor este urmată de dezbateri, în cadrul cărora „s-a înfiripat un dialog viu între conferențiari și participanții la colocviu", potrivit presei regionale („Euromedia Ucraina"). Eleonora Moldovan, consulul general al României la Cernăuți, scriitorul Vasile Bâcu, președintele Societății de Cultură Românească „Mihai Eminescu" din regiunea Cernăuți, dr. Alexandrina Cernov, m. o. al Academiei Române, prof. dr. Vasile I. Schipor, scriitorul Vasile Tărâțeanu, m. o. al Academiei Române, dr. Serghei Hacman, Dragoș Olaru, arhivist și publicistul Nicolae Toma, redactor-șef al periodicului „Zorile Bucovinei" afirmă, între altele, că rezultatele cercetării științifice de la Rădăuți „trebuie puse la dispoziția celor interesați în toate locurile din Bucovina", să fie „aduse la cunoștința românilor din regiunea Cernăuți și a minorităților de aici", prin publicare și în presa locală. Pe viitor, organizatorii ar trebui să invite la aceste reuniuni științifice și pe istoricii ucraineni de la Universitatea Națională „I. Fedkovici" din Cernăuți, care se ocupă de istoria Bucovinei (Eleonora Moldovan). Apreciind importanța cercetării științifice privind Bucovina („cei care nu-și cunosc trecutul nu au viitor"), vorbitorii cred că cercetătorii trebuie să se implice mai mult în studierea documentelor din Arhivele Regionale de Stat din Cernăuți, precum și în organizarea cu cernăuțenii a Centenarului Marii Uniri, din 2018, orientându-se asupra unor proiecte de anvergură, precum cel promovat de Institutul Internațional de Arhitectură și Conservarea Patrimoniului Cernăuțean, vizând reabilitarea Cimitirului Istoric din Cernăuți, în care sunt înmormântați, între alții, 12 academicieni români.

În cadrul semnalului editorial, secțiune distinctă a manifestărilor organizate de Institutul „Bucovina", sunt semnalate cinci apariții editoriale noi: – Alis E. Niculică, Vasile I. Schipor, *„Revista Bucovinei", București, 1916; Cernăuți–Timișoara, 1942–1945. Bibliografie*, Studiu introductiv și notă asupra ediției: dr. Vasile I. Schipor, Bibliografie, indice de nume și album: dr. Alis E. Niculică, Suceava, Editura „George Tofan", MMXV, 160 p.; – Vasile I. Schipor, *Calendare și almanahuri românești din Bucovina (1811–1918). Contribuția lor la propășirea cultural-națională a românilor bucovineni*, Cuvânt-înainte de Mihai-Ștefan Ceaușu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2016, 794 p. (Vasile I. Schipor); – Alis E. Niculică, Vasile I. Schipor, *„Făt-Frumos" (Suceava, 1926–Cernăuți, 1934–București, 1940–Cernăuți, 1941–Râmnicu Vâlcea, 1944). Bibliografie*, Studiu introductiv și notă asupra ediției: dr. Vasile I. Schipor, Bibliografie, indice de nume și album: dr. Alis E. Niculică,

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

Suceava, Editura „George Tofan”, MMXVI, 300 p. (Vasile I. Schipor); – Nicolae Enciu, *Scrierea și rescrierea istoriei. Tendințe în istoriografia rusă de reinterpretare a participării Rusiei Țariste la Primul Război Mondial. De la Lenin la Putin*, Chișinău, Editura Arc, 2016, 223 p.; – Alexandru Pânzar, *Hotarul de nord al Moldovei (de la formare, în secolul al XIV-lea, până la statornicirea lui pe Ceremuș, Colacin și Nistru)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016, 471 p. (Marian Olaru).

Semnalarea apariţiilor editoriale cuprinse în program este urmată de concluzii. Dintre acestea: o prezenţă mai vizibilă a Institutului „Bucovina” al Academiei Române în viaţa culturală a regiunii Cernăuţi.

Responsabili ai Colocviului ştiinţific internaţional „Bucovina. Identitate, tradiţii, valori”, de la Cernăuţi, sunt dr. Marian Olaru, directorul interimar al Institutul „Bucovina” şi Vasile Tărâțeanu, preşedintele Centrului Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”.

Cea de a patra manifestare organizată în 2016 este Conferinţa ştiinţifică internaţională „Bucovina şi bucovinenii în secolul al XX-lea. Istorie, politică şi destin”, a XXIV-a sesiune anuală de referate şi comunicări ştiinţifice a Institutului „Bucovina”. Conferinţa este dedicată aniversării a 150 de ani de la înfiinţarea Academiei Române şi se desfăşoară la Rădăuţi şi Suceviţa în perioada 10–11 noiembrie 2016.

În prima zi, joi, 10 noiembrie, lucrările se desfăşoară la Galeria de Artă din Rădăuţi, începând cu orele 10,00. După deschiderea oficială, sunt prezentate comunicările: – dr. Constantin Ungureanu, Institutul de Istorie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei (Chişinău, Republica Moldova), *Populaţia pe teritoriul istoric al Bucovinei în perioada 1940–2002*; – dr. Serhii Hakman, Administraţia Regională Cernăuţi (Ucraina), *Influenţa factorului etnopolitic şi a căilor de comunicaţie în soarta Bucovinei în prima jumătate a secolului al XX-lea*; – drd. Justinian-Remus Cojocar, preot paroh la Biserica „Sfântul Dumitru” din Suceava, *Revista „Candela” – jurnalul bisericesc oficial al Bisericii Ortodoxe Române din Bucovina*; – lector univ. dr. Ligia-Maria Fodor, Academia de Poliţie „Al. I. Cuza” (Bucureşti), *Raimund Friedrich Kaindl, profesor la Cernăuţi*; – CS drd. Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Franz Adolf Wickenhauser (1809–1891) – contribuţii la cunoaşterea istoriei Bucovinei*; – lector univ. dr. Radu-Florian Bruja, Universitatea „Ştefan cel Mare” din Suceava, *Electoratul de stânga în Bucovina interbelică*; – CS III dr. Rodica Iaţencu, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Consideraţii privind activitatea deputaţilor bucovineni în legislatura 1920–1922*; – Karina Stempel-Gancarczyk, Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Ştiințe din Varșovia (Polonia), *Catolicismul polonez în Bucovina austriacă – tradiţie şi eclectism (Modelul*

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

comunităţii polonezilor din Bulai-Moara); – CS II dr. Ştefan Purici, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Bucovina în toamna anului 1918. Alternative geopolitice*.

Cele nouă comunicări susţinute în două părţi distincte, sunt urmate de dezbateri, animate de probleme diverse: rolul căii ferate Lemberg (Lvov)–Cernăuţi, ca factor al deciziilor politice în 1940, nevoia de editare, în limba română, a unor scrieri publicate de Raimund-Friedrich Kaindl (*Die Huzulen. Ihr Leben, ihre Sitte und ihre Volksüberlieferung*. Hölder, Wien, 1894), recuperarea şi reconsiderarea unor documente privitoare la istoria Bucovinei. Moderator al primei părţi a reuniunii este dr. Marian Olaru, directorul interimar al Institutului „Bucovina”.

După-masă, lucrările conferinţei continuă la Galeria de Artă din Rădăuţi. Sunt prezentate trei comunicări: – CS dr. Dinu Poştarencu, Institutul de Istorie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei (Chişinău, Republica Moldova), *Presa chişinăuiană despre evenimentele din Bucovina din toamna anului 1918*; – prof. dr. Ion Filipciuc (Câmpulung Moldovenesc), *Sextil Puşcariu – hegemonia intelectuală a unirii Bucovinei cu Regatul României*; – CS II dr. Marian Olaru, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Noi izvoare istorice despre activitatea politică a lui Iancu Flondor în perioada 1918–1923*.

Comunicările sunt urmate de dezbateri. Dintre problemele aduse în discuţie: valorificarea scrisorilor de la Constantin Isopescu-Grecu existente la Bucureşti, descoperirea la Arhivele de Stat din Cernăuţi a unei note informative cu privire la urmărirea la Cernăuţi a lui Iancu Flondor, preocupările din jurul anului 1918 privind împărţirea Bucovinei, memoriile delegaţiilor străine de după 1918–1919, cererile minorităţilor naţionale din Bucovina aflate în România Întregită. Moderator al acestei părţi a manifestării de la Rădăuţi este dr. Vasile I. Schipor, secretarul ştiinţific al Institutului „Bucovina”. Patru dintre conferenţiarii înscrişi în programul zilei de 10 noiembrie nu sunt prezenţi, din diverse motive, şi nici nu-şi trimit comunicările la Rădăuţi: Alexandrina Cernov, Ilie Luceac, Luzian Geier şi Vlad Gafiţa.

În cea de a doua zi, lucrările Conferinţei ştiinţifice internaţionale „Bucovina şi bucovinenii în secolul al XX-lea. Istorie, politică şi destin” continuă la Suceviţa, în Sala de conferinţe a Motelului „Ieremia Movilă”, orele 9,30–13,30. Susţin aici comunicări: – CS III dr. Vasile I. Schipor, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *„Făt-Frumos” (1926–1944) – un periodic bucovinean dedicat promovării „valorilor reale” ale culturii româneşti de pretutindeni*; – lector univ. dr. Harieta Mareci-Sabol, Universitatea „Ştefan cel Mare” din Suceava, *„Bolniţe, lazarete şi spitale”. Consideraţii asupra asistenţei medicale în Bucovina primei jumătăţi a secolului al XIX-lea*; – dr. Bogdan-Petru Niculică, Muzeul Bucovinei (Suceava), *Din gândirea arheologică a lui Dionisie Olinescu. Concepte şi modele teoretice, stratigrafie şi instituţii în Bucovina austriacă*; – CS Elena Pascaniuc, Institutul „Bucovina”

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

(Rădăuţi), *Semnificaţii mitice şi magice ale stejarului*; – dr. Alexandru-Ovidiu Vintilă, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” (Suceava), *Absurdul, o soluţie de ieşire din blocajul ontologic al secolului XX. Cazul Benjamin Fondane*; – dr. Arcadie Bodale, inspector superior la SJIAN (Iaşi), *Situaţia clerului de mir din Bucovina la 1790, după documente inedite din Arhivele austriece*; – dr. Alis Niculică, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” (Suceava), *Ion G. Sbiera şi mişcarea naţională a românilor din Bucovina*; – dr. Aura Brădăţan, dr. Ion Mareş, Muzeul Bucovinei (Suceava), *Un manuscris inedit al academicianului Simion Florea Marian privind câteva vechi monumente din Suceava*; – CS III dr. Ovidiu Bâtă, Institutul „Bucovina” (Rădăuţi), *Bucovina din punct de vedere al industriei lemnului.* În cadrul acestei secţiuni, comunicarea Mariei Poştarencu, bibliotecar la Biblioteca Ştiinţifică Centrală „Andrei Lupan” a Academiei de Ştiinţe a Moldovei din Chişinău (Republica Moldova), *O carte despre Bucovina de la mijlocul secolului al XIX-lea, editată în Rusia*, este prezentată de dr. Dinu Poştarencu.

Comunicările susţinute sunt urmate de dezbateri.

În cadrul secţiunii *Semnal editorial*, sunt prezentate mai multe apariţii editoriale ale anului, cinci cărţi şi trei periodice: – Ion Cernat, *Evreii din comuna Vama, judeţul Suceava, România*, Iaşi, Editura PIM, 2016, 244 p. (Rodica Iaţencu); – Simion Florea Marian, *Folclor din Calafindeşti*, ediţie îngrijită de Aura Brădăţan, Editura Biblioteca „Mioriţa”, Câmpulung Moldovenesc, 2015, 300 p. (I. Filipciuc); – Bogdan-Petru Niculică, *Epoca Bronzului în Podişul Sucevei*, Cuvânt-înainte: dr. Mircea Ignat, Suceava, Editura „Karl A. Romstorfer”, 2015, 624 p. (Vasile I. Schipor); – Vasile I. Schipor, *Calendare şi almanahuri româneşti din Bucovina (1811–1918). Contribuţia lor la propăşirea cultural-naţională a românilor bucovineni*, Cuvânt-înainte de Mihai-Ştefan Ceauşu, Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza”, 2016, 791 p. (Alis E. Niculică); – *„Făt-Frumos” (Suceava, 1926–Cernăuţi, 1934–Bucureşti, 1940–Cernăuţi, 1941–Râmnicu Vâlcea, 1944). Bibliografie*, Studiu introductiv şi notă asupra ediţiei: dr. Vasile I. Schipor, Bibliografie, indice de nume şi album: dr. Alis Niculică, Suceava, Editura Accent Print, MMXVI, 300 p. (Vasile I. Schipor); – „Suceava. Anuarul Muzeului Bucovinei”, Suceava, XLII, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare” din Suceava, 2015, 288 p.; – „Bucovina literară”, revistă a Societăţii Scriitorilor Bucovineni, serie nouă, Suceava, anul XXVII, nr. 9–10 (307–308), septembrie–octombrie 2016, 96 p. (Alexandru-Ovidiu Vintilă); – „Însemnări bucovinene”, revistă de cultură a municipiului Câmpulung Moldovenesc, anul I, nr. 1, iulie 2016, 36 p. (Vasile I. Schipor). Din păcate, semnalul editorial din secţiunea moderată de dr. Marian Olaru, directorul interimar al Institutului „Bucovina”, nu se bucură de egalitate de tratament, în raport cu celelalte secţiuni ale reuniunii, fiind trecut, cu bună ştiinţă,

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

într-o nedreaptă umbră a lucrărilor, prin neînregistrarea video operată de Televiziunea Cromtel din Rădăuţi.

Ca de fiecare dată, lucrările Conferinţei ştiinţifice internaţionale „Bucovina şi bucovinenii în secolul al XX-lea. Istorie, politică şi destin", cea de a XXIV-a sesiune anuală de referate şi comunicări ştiinţifice a Institutului „Bucovina" al Academiei Române, se încheie cu concluzii. Consemnăm aici, totodată, şi câteva observaţii făcute pe parcursul lucrărilor conferinţei de către unii participanţi şi reluate ulterior. Constantin Ungureanu, doctor în istorie (Republica Moldova), originar din Bucovina, apreciază periodicul „Analele Bucovinei", precum şi colaborarea Institutului „Bucovina" al Academiei Române cu Institutul de Istorie al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, instituţia parteneră de la Chişinău. Dr. Serhii Hakman (Serghei Hacman), funcţionar la Administraţia Regională Cernăuţi, felicită Institutul „Bucovina" pentru „activitatea [sa] deosebit de fructuoasă" şi afirmă că România, patria sa istorică, reprezintă în această perioadă dificilă „un partener de nădejde" pentru Ucraina, patria sa de baştină. Apreciază „efortul organizatoric" al instituţiei de la Rădăuţi şi preotul drd. Justinian-Remus Cojocar (Suceava), care îşi îndeamnă compatrioţii să fie „cu veneraţie faţă de înaintaşii noştri", care au creat, în condiţii dificile, un model cultural inconfundabil. Colaborarea unor cercetători de la Rădăuţi cu Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera" se impune, an de an, ca un mod profitabil, eficient de valorificare a patrimoniului cultural naţional, oferind celor interesaţi nu doar restituiri necesare, ci şi câteva intrumente de lucru indispensabile în activitatea cotidiană: – *„Revista Bucovinei", Bucureşti, 1916; Cernăuţi–Timişoara, 1942–1945. Bibliografie*, Studiu introductiv şi notă asupra ediţiei: dr. Vasile I. Schipor, Bibliografie, indice de nume şi album: dr. Alis E. Niculică, Suceava, Editura „George Tofan", MMXV, Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (40), Seria „Instrumente de lucru" (1), 156 p.; – *„Făt-Frumos" (Suceava, 1926–Cernăuţi, 1934–Bucureşti, 1940–Cernăuţi, 1941–Râmnicu Vâlcea, 1944). Bibliografie*, Studiu introductiv şi notă asupra ediţiei: dr. Vasile I. Schipor, Bibliografie, indice de nume şi album: dr. Alis Niculică, Suceava, Editura Accent Print, MMXVI, Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (44), Seria „Instrumente de lucru" (2), 300 p.

La Mănăstirea Suceviţa, participanţii la lucrările reuniunii vizitează Biserica „Învierea Domnului", strălucită ctitorie a fraţilor Irimia, Simion şi Gheorghe Movilă (1583) şi sunt primiţi de maica stareţă Mihaela Cozmei, care le prezintă Depozitul de carte veche al Eparhiei, aflat aici în custodie, în cele mai bune condiţii de păstrare, şi îi reţine la o cină festivă. Mai consemnăm aici exprimarea dorinţei maicii stareţe Mihaela Cozmei de colaborare cu Institutul „Bucovina" şi propunerea secretarului ştiinţific, dr. Vasile I. Schipor, de a se întocmi o prezentare a Depozitului de carte bisericească veche pentru publicare în „Analele Bucovinei".

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

Lucrările colocviilor şi conferinţei ştiinţifice organizate în 2016 de către Institutul „Bucovina” al Academiei Române (re)aduc în atenţie probleme diverse, unele mai vechi, altele mai noi, cu care se confruntă cercetătorii/colectivele de cercetare de la Rădăuţi în activitatea curentă.

Dintre acestea, o problemă importantă o reprezintă – aşa cum s-a afirmat, într-un referat, la colocviul din 26 iunie 2015 –, în primul rând, „valorificarea neconcludentă a experienţei şi capabilităţilor dobândite de-a lungul anilor şi, în mod deosebit, în activitatea de pregătire a celor dintâi mari manifestări ştiinţifice internaţionale, consacrate cercetării sistematice privind Bucovina, organizate la Rădăuţi în perioadele 31 mai – 5 iunie 1996 şi 20–22 septembrie 2000, dar şi a experienţei altor institute de cercetare ştiinţifică ale Academiei Române” (vezi „Analele Bucovinei”, anul XXII, nr. 1 (46), [ianuarie–iunie] 2016, p. 324). În al doilea rând, o problemă ce tinde să devină practică anuală o reprezintă modul inacceptabil de valorificare a rezultatelor cercetării ştiinţifice după participarea la manifestările ştiinţifice proprii, cu susţinere de comunicări în acest cadru academic, prin publicare în „Analele Bucovinei” sau în volum(e) colectiv(e).

Dintre cele cinci comunicări, susţinute ca „referate-impuls”, la Colocviul ştiinţific „Bucovina. Carte, cultură, civilizaţie”, din 1 aprilie, numai două sunt valorificate în „Analele Bucovinei” (40%). Comunicarea lui Vasile I. Schipor, *Medicul dr. Epifanie E. Cozărescu (1914–2010), un model de „aristocrat”, şi manuscrisul albumului său consacrat Bucovinei*, este inclusă parţial în studiul *Bucovineni în viaţa cultural-artistică a României postbelice* (VIII), ce apare în tomul XXIII, nr. 2 (47), [iulie–decembrie] 2016, p. 437–445. Ovidiu Bâtă include comunicarea sa, *Consideraţii asupra dezvoltării pisciculturii în Bucovina*, în studiul *Piscicultura şi pescuitul în Bucovina*, tipărită în tomul XXIII, nr. 1 (46), [ianuarie–iunie] 2016, p. 205–226.

Dintre cele şase comunicări, susţinute ca „referate-impuls” în cadrul Colocviului ştiinţific „Bucovina. Carte, cultură, civilizaţie”, din 27 septembrie, una singură este publicată în 2016 (16,66%). Comunicarea susţinută de Elena Pascaniuc, *Poezie şi practici magice în Colecţia de folclor medical „Vasile S. Cârdei”*, se regăseşte în tomurile XXIII, nr. 1 (46), [ianuarie–iunie] 2016, p. 165–196 şi XXIII, 2 (47), [iulie–decembrie] 2016, p. 529–553.

În programul Colocviului internaţional „Bucovina. Identitate, tradiţii, valori”, organizat la Cernăuţi, în 22 octombrie, în colaborare cu Centrul Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”, sunt cuprinse 11 comunicări. Niciuna dintre acestea nu se publică în „Analele Bucovinei” din acest an. Unele reiau o problematică mai veche, susţinută în cadrul altor reuniuni, iar altele, cum este cazul comunicării *Institutul „Bucovina” al Academiei Române în ajunul aniversării a 25 de ani de activitate. Cercetarea ştiinţifică şi diseminarea rezultatelor acesteia*, anunţă evenimentul anului

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

următor, 2017, în Bucovina. Comunicarea lui Dragoş Olaru, *Isidor Bodea şi Sextil Puşcariu – promotorii Unirii Bucovinei cu Patria Mamă*, capătă, în rânduiala lucrurilor de la Cernăuţi, o altă destinaţie, tipărindu-se sub pseudonim: Doru Ropceanu, *Promotorii Unirii: Sextil Puşcariu şi Isidor Bodea*, în „«Ţara Fagilor». Almanah cultural-literar al românilor nord-bucovineni", XXVI, Cernăuţi–Târgu-Mureş, Societatea Culturală „Arboroasa"–Fundaţia Culturală „Vasile Netea", 2017, p. 232–240.

În programul Conferinţei ştiinţifice internaţionale „Bucovina şi bucovinenii în secolul al XX-lea. Istorie, politică şi destin", cea de a XXIV-a sesiune anuală de referate şi comunicări ştiinţifice a Institutului „Bucovina", sunt înscrise 26 de comunicări. Sunt prezenţi la reuniune şi îşi susţin comunicările proprii 21 de referenţi (80,64%). Comunicarea Mariei Poştarencu, *O carte despre Bucovina de la mijlocul secolului al XIX-lea, editată în Rusia*, înscrisă în programul reuniunii, este prezentată de dr. Dinu Poştarencu.

În sumarul periodicului „Analele Bucovinei", tomul XXIV, nr. 1 (50), [ianuarie–iunie] 2017, din aceste comunicări se regăsesc doar patru comunicări (19,04%), trimise la Rădăuţi în termenul stabilit (31 ianuarie 2017), nouă la 21 martie (42,85%): Maria Poştarencu, *O carte despre Bucovina de la mijlocul secolului al XIX-lea, editată în Rusia*; Dinu Poştarencu, *Presa chişănăuiană despre evenimentele din Bucovina din toamna anului 1918*; Constantin Ungureanu, *Populaţia din spaţiul Bucovinei în perioada 1940–2002*; Rodica Iaţencu, *Bucovineni în Parlamentul României Întregite. Senatul, legislatura 1920–1922* (II); Ligia-Maria Fodor, *Raimund Friedrich Kaindl – profesor la Cernăuţi*; Radu-Florian Bruja, *Electoratul de stânga în Bucovina interbelică*; Bogdan-Petru Niculică, *Din gândirea teoretică a lui Dionisie Olinescu, primul arheolog român al Bucovinei*; Harieta Mareci-Sabol, *„Bolniţe, lazarete şi spitale". Consideraţii asupra instituţiilor medico-sanitare din Bucovina în prima jumătate a secolului al XIX-lea*; Justinian-Remus A. Cojocar, *Revista „Candela" – jurnalul bisericesc oficial al Bisericii Ortodoxe Române din Bucovina*.

Alte comunicări, precum cea susţinută de dr. Vasile I. Schipor, *„Făt-Frumos" (1926–1944) – un periodic bucovinean dedicat promovării „valorilor reale" ale culturii româneşti de pretutindeni*, apar în 2016, în volum: *„Făt-Frumos" (Suceava, 1926–Cernăuţi, 1934–Bucureşti, 1940–Cernăuţi, 1941–Râmnicu Vâlcea, 1944). Bibliografie*, Studiu introductiv şi notă asupra ediţiei: dr. Vasile I. Schipor, Bibliografie, indice de nume şi album: dr. Alis Niculică, Suceava, Editura Accent Print, Colecţia „Enciclopedia Bucovinei în studii şi monografii" (44), Seria „Instrumente de lucru" (2), MMXVI, 300 p., p. 7–104. Tipărindu-se la împlinirea a 90 de ani de la fondarea acestui periodic bucovinean, lucrarea îşi propune nu doar să ofere celor interesaţi un instrument de lucru util, ci să stimuleze cercetarea ştiinţifică

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

interdisciplinară şi, mai cu seamă, să contribuie, pe cât omeneşte este posibil, la refacerea patrimoniului cultural naţional. Într-o perioadă tot mai neprietenoasă, cercetarea valorificată astfel îşi propune, pe lângă restituirea completă a moştenirii acestei „incinte culturale” a Bucovinei de altădată, îndrumate de profesorul Alexandru (Leca) Morariu, să evidenţieze şi un mod de fructificare a rezultatelor cercetării clasice.

Pentru diminuarea/înlăturarea acestei practici ce tinde să devină o regretabilă permanenţă la Rădăuţi, odată cu invitaţiile la reuniunea anuală s-au transmis precizări clare, în acest sens, aşa cum se practică şi în alte institute ale Academiei Române: „Apreciind activitatea dumneavoastră ştiinţifică, vă invităm să participaţi cu o comunicare la lucrările conferinţei noastre şi să ne transmiteţi, până la data de 30 septembrie 2016, titlul, rezumatul comunicării (40–50 de rânduri) şi o bibliografie minimală. În termen de o săptămână de la data comunicării documentelor solicitate, veţi primi răspunsul [...] privind includerea comunicării în program. Lucrările reuniunii vor fi tipărite în periodicul nostru «Analele Bucovinei», anul XXIV, nr. 1(48)/2017”.

Alte zece comunicări susţinute tot acum (47,62%), faţă de 17 în 2015 (80,95%), se publică în altă parte ori nu se trimit la timp, în vederea publicării în tomul XXIV, 1 (49), [ianuarie–iunie] 2017 al periodicului nostru. Data pentru care sunt valabile aceste valori este 3 aprilie 2017.

Pe lângă acestea, mai trebuie să adăugăm faptul că, prin neţinerea la timp a manifestărilor ştiinţifice proprii, în conformitate cu programul adoptat la început de an, indiferent de natura motivaţiei invocate, se supraaglomerează calendarul ultimului trimestru. Ilustrează acest aspect contraproductiv viaţa tensionată din Institut a perioadei octombrie–noiembrie 2016, în care se desfăşoară trei manifestări ştiinţifice, dintre care două cu caracter internaţional, un examen de promovare profesională şi se încheie, totodată, anul calendaristic de cercetare ştiinţifică, prin întocmirea de rapoarte, programe şi proiecte solicitate de Secţia de Ştiinţe Istorice şi Arheologie, pentru analiză şi aprobare în Adunarea Generală a membrilor Academiei Române din partea a doua a lunii decembrie.

Merită să fie menţionate, de asemenea, şi câteva dintre concluziile desprinse la sfârşitul manifestărilor ştiinţifice organizate de Institutul „Bucovina”, în 2016, semnalate, de altfel, şi în anul/anii anterior/anteriori (vezi „Analele Bucovinei”, anul XXII, nr. 1 (46), [ianuarie–iunie] 2016, p. 328), dar, din păcate, neurmate de soluţii adecvate ori strategii proactive: – promovarea, cu prioritate, a unor strategii adecvate de revigorare a cercetării ştiinţifice, prin echilibrarea „încărcăturii” pe normă finanţată, creşterea duratei de investigare directă, realizate în arhive şi biblioteci şi valorificarea rezultatelor cercetării prin publicare, includerea proiectelor personale de cercetare în programul Institutului, fără a afecta funcţionarea compartimentelor acestuia şi relaţiile

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)

dintre cercetători, participarea cercetătorilor de la Rădăuţi la mari reuniuni ştiinţifice interne şi externe, în vederea acomodării cu exigenţele competiţiei autentice din viaţa contemporană; – respectarea libertăţii de exprimare a cercetătorilor, a legislaţiei în vigoare, a procedurilor şi normelor de conduită etică şi de bună practică în întreaga viaţă a instituţiei; – oprirea procesului de birocratizare a activităţii de cercetare ştiinţifică şi solidarizarea cercetătorilor în jurul unor proiecte majore, cu receptivitate faţă de mentalităţi noi, stimulatoare de noi energii şi apropierea, cu înţelepciune, de competiţia reală în cercetarea ştiinţifică; – identificarea şi promovarea unor forme şi strategii noi, eficiente, de (re)câştigare a unei asistenţe pe măsura proiectului academic de la Rădăuţi, instruite, formate mai ales din tineri pasionaţi de studiul istoriei, statornice, animate de mari idei şi de valorile unui model paideic al propriei deveniri; – orientarea spre dezbaterea academică şi virtuţile ei formative, stimulatoare de noi energii creatoare.

Vasile I. Schipor

BDD-A32768 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 22:58:17 UTC)